

**Szakmai beszámoló**  
**a Vörösmarty Mihály Könyvtár által a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben**  
**végzett tevékenységről, 2015. év**  
**SÁRSZENTÁGOTA**

A beszámoló két részből áll: az első az általános megyei beszámoló, majd ezt követi a településre vonatkozó szakmai beszámoló.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer az 1997. évi CXL. törvény 64. § alapján szabályozott szakmai tevékenység: folyamatos együttműködést, rendszeres szolgáltatás-szervezést, helyszíni látogatásokat, tanácsadást, értékelést, valamint gyakorlati segítségnyújtást jelent. Az ellátó könyvtár és a szolgáltató helyek kölcsönös munkája teheti sikeressé a rendszer működését. A Vörösmarty Mihály Könyvtár, mint nyilvános szolgáltató könyvtár a 39/2013. (V.31.) EMMI rendeletben foglaltak szerint a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott kiegészítő támogatás terhére végzi a Fejér megyei kistélepülések ellátását a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretei között, 2015-ben összesen 64 településen.

Az újonnan szerződött 13 települést az év első felében személyesen keresték fel a területi ellátásban résztvevő kollégák. Jelenleg 5 fő 8 órás munkakörben látja el a KSZR feladatokat. Felmérték a könyvtárak helyzetét szakmai, környezeti és szervezeti szempontból. Az érintett településeken áttekintésre kerültek a gyűjtemények, illetve azok állapota; a nyilvántartások; az informatikai felszereltség; az egyéb eszközök száma, állapota; a könyvtárban foglalkoztatott személy foglalkoztatására vonatkozó információk; és nem utolsósorban a könyvtárhelyiség állapota.

A könyvtári ellátásnak négy fő területe van: a **dokumentum-ellátás**, az **információszolgáltatás**, az **eszközbeszerzés**, és a **rendezvényszervezés**. Ez a négy pillér segít abban, hogy a megyében egységes szintre kerüljenek a jelenleg nagyon különböző színvonalon működő, teljesítő könyvtárak.

Ennek érdekében 2015-ben is feladat volt a dokumentumok beszerzése, feldolgozása, kijuttatásuk a településekre, a helyi állomány gondozásának segítése, a könyvtári nyomtatványok biztosítása, könyvtári rendezvények szervezése, közvetítése, a könyvtári alkalmazottak képzése, tanácsadás nyújtása, technikai eszközök, bútorok beszerzése.

A beszerzett dokumentumokat a TextLib integrált könyvtári rendszerben rögzítették, melyek így a könyvtári szolgáltató helyeken is elérhetők, visszakereshetők. A települési könyvtárak igényeit előre összeállított jegyzékek alapján gyűjtik össze, melyek a közkönyvtári gyűjteményszervezési szempontokat veszik alapul. A jegyzék kiküldésére a negyedévek végén került sor, az addig megjelent Új Könyvek állománygyarapítási tanácsadó alapján. A nemzetiségi ellátás érdekében kiemelten kezeltük a speciális igényeket - melyek a német nemzetiségi hagyományokat ápoló kistelepüléseket jellemzik. A nagyobb összegű dokumentum-beszerzés magasabb kedvezmény igénybevételét tette lehetővé a Könyvtárellátó Nonprofit Kft-nél és más terjesztőknél, melynek előnyeit a szolgáltató helyek is élvezhetik. A KSZR működtetése a feldolgozó munkában is egyre több feladatot jelent, így feldolgozásukban olvasószolgálatos és kulturális közfoglalkoztatottak is részt vettek. Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben (ODR), a könyvtárközi kölcsönzés keretében a megyei könyvtár rendszeresen biztosítja a települések könyvtárhasználóinak a települési könyvtár gyűjteményéből hiányzó dokumentumokat, így a szolgáltatások hálózatban történő elérhetőségével a kistelepülési könyvtár megyei könyvtári szintű ellátásban részesül. 2015-ben 956 kérés érkezett.

Az év folyamán összesen **92 alkalommal végeztek** KSZR településeken munkálatokat a kollégák. Minden alkalommal feljegyzést készítettek, emlékeztetőül az elvégzett feladatokról és az újak tervezéséhez. A hatékony idő- és pénzfelhasználás érdekében összehangolt útvonaltervezést végeztek (könyvkiszállítással egybekötött eszköz-, nyomtatvány-kiszállítás, selejtezés és egyéb munkálatok az útvonalon érinthető településeken). A helyszíni munkák alkalmával legtöbbször állományellenőrzést végeztek, selejteztek, törlési jegyzéket készítettek, raktári jelzeteket ellenőriztek/javítottak, illetve az előző évben megkezdett retrospektív konverziót végezték. Sajnos minden településre nem jutottak el személyesen az ellátott települések nagy száma miatt, de folyamatosan fogadták a kéréseket, kérdéseket, és megpróbálták azokat együtt megoldani. Az ötéves ciklus végére remélhetőleg mindenki sorra kerül, így megvalósul az egységes szolgáltatás. Ahol a helyi kolléga tevékenyen részt vett a munkafolyamatokban, gyorsabban haladt a munka. Kiemelt cél a megyei egységes katalógus létrehozása az integrált könyvtári rendszerben, néhány településen megkezdődött a települési állomány retrospektív feldolgozása.



A kollégák a jogszabályi változásokra minden esetben felhívták a könyvtárak, illetve fenntartóik figyelmét, pl: a kiskorúak védelme érdekében javaslatokat tettek szoftverszűrő alkalmazására az internet veszélyei ellen. Megvásárlásra került a PANDA szoftverszűrő program, aminek telepítése a rendszergazdák segítségével történt, de sajnos nem minden településen aktiválták.

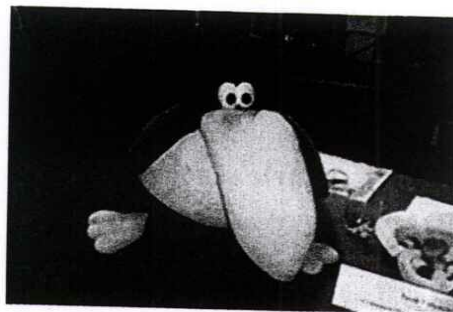
A 2015. évről a **statisztikai** adatszolgáltatást 2015. március végéig a Könyvtári Intézet és az Emberi Erőforrások Minisztériuma felé továbbították a kollégák.

Tovább folytatódott az előző években megkezdett informatikai fejlesztés, illetve eszközbeszerzés annak érdekében, hogy a könyvtár a lakosság igényeinek minél szélesebb körben meg tudjon felelni. A "**Kistelepülések könyvtárainak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése**" az NKA által kiírt pályázaton a megye huszonegy települése pályázott, a dokumentációhoz egyenként el kellett készíteni a megyei könyvtári véleményezést. Folyamatos szakmai tanácsadás és a tervrajzok készítése mellett, végül 21 település adott be pályázatot (**6 nyertes pályázat**), melyek már az egységes megyei szintű arculat jegyében készültek. Az év folyamán elkezdődött a meglévő, vagy új épületbe áthelyezett, 64 könyvtár arculati és koncepcionális tervezése.

2015-ben 32 könyvtár arculattervezése valósult meg:

- bútorok és berendezések formai kialakítása,
- színek, anyagok kiválasztása, meghatározása,
- dekorációs elemek tervezése,
- a meglévő logó és betűtípusok alapján egységes feliratok, piktogramok tervezése,
- arculati kézikönyv elkészítése

A felújított, megújult könyvtárak a 2015-ös évtől **Gombóc Artúr** mesefigurát kaptak, melynek bemutatására az Országos Könyvtári Napok sajtótájékoztatóján került sor (melléklet).



A **rendezvények** szervezésében és lebonyolításában a települések együttműködők, vállalkozó kedvűek voltak. Az igényfelmérés és a programok szervezése a különböző kérések alapján a rendelkezésre álló lehetőségek, szakmai előírások figyelembevételével történt. Programajánló készítésével segítették a települési kollégákat. Az országos rendezvénysorozatokhoz (Internet Fiesta, Ünnepi Könyvhét, Posztolj verset, Országos Könyvtári Napok, stb.) sokan csatlakoztak. A rendezvényekről fotók és létszámadatok kerültek rögzítésre. A programok palettája színes volt, a célközönség és a rendezvények típusát tekintve is (melléklet).

2015. október 5-től új szolgáltatást kínálhattak fel látogatóiknak azok a könyvtári szolgáltató helyek, ahol a megfelelő könyvtári helyiség és a technikai feltételek (projektor, kivetítő) rendelkezésre álltak. A KönyvtárMozi célja, hogy a magyar vizuális kultúra gyöngyszemei eljussanak a kistelepülési lakossághoz, ugyanakkor a vetítések, a közös filmnézés élménye közösségteremtő erővel is bír. A szigorú szabályokhoz kötött program része, hogy csak a könyvtárhelyiségben történhet a vetítés az előre engedélyezett filmek vagy rajzfilmek listájából.

Az ellátó könyvtár honlapján a **KSZR-hez kapcsolódó információk** a [www.vmk.hu](http://www.vmk.hu) KSZR link alatt olvashatóak. 2016-tól a Könyvtárellátási és módszertani csoport információi, adatai különálló KSZR portálon kerülnek megjelenítésre; melyhez a háttéranyag gyűjtése elkezdődött. Ahhoz, hogy gördülékenyebben lehessen elektronikus úton kapcsolatot tartani a könyvtárosokkal, bővítésre került a tárhely, illetve egységes domain név került megvásárlása.

A Vörösmarty Mihály Könyvtár továbbra is a MKE Fejér Megyei Szervezetével közösen szervezi, és bonyolítja a továbbképzéseket. A programok előzetes igényfelmérés alapján kerültek megszervezésre 4 alkalommal. A 2015-ös év képzéseinek középpontjában a minőségbiztosítással kapcsolatos előadások álltak.

*Egész éves kiemelkedő, eredményes munkájáért 3 KSZR településen dolgozó kolléga részesült elismerésben a decemberi továbbképzésen hagyományt teremtő céllal.* 2015-ben Csókakő, Jenő és Szár települések könyvtárosai vehették át a díjat.

A KSZR céljairól, kötelezettségeiről, feladatairól tartottak tájékoztatót 2 alkalommal az **önkormányzatok/fenntartók képviselőinek** a megyei könyvtár kollégái (március, április) 32 fő, illetve 10 fő részvételével.



## Sárszentágota Könyvtári, Információs és Közösségi Hely

A települési ellátás szoros szakmai együttműködés mellett zajlik. A normatív keret terhére történő beszerzés előzetes igényfelmérés, egyeztetés alapján történt. A beszerzések a könyvtárossal lebeszélte időpontban kerültek kiszállításra; melyet minden esetben átadás-átvételi elismervények aláírásával igazoltak.

### 2015-ben az alábbi beszerzések valósultak meg

**Dokumentum-beszerzés** (az átvételi elismervényeken közöltük):

248 db könyv

20 db DVD

### Folyóirat előfizetés:

**2015-re:** Könyvtári Levelező/Lap, Buci Maci, Ifjúsági Magazin, 5 perc Angol, Kistermelők Lapja, Természetbúvár, Ötlet Mozaik, Kismama, Lakáskultúra

**2016-ra:** Könyvtári Levelező/Lap, Tapsi, Minimax Magazin, Házak, HelloBaby!, Kistermelők Lapja, Új Elixír, 5 perc Angol, Praktika, Természetgyógyász, Family, A Mi Otthonunk

### Eszközbeszerzés:

- 2 hangfal teremhez,
- 2 hangfal kábel,
- 1 db erősítő + keverő,
- 1 vezeték nélküli mikrofon,
- 1 db könyvespolc.

### Könyvtári rendezvények

Sárszentágota	2015.04.11	Posztolj verset!
	2015. 10.08.13.00	Ismerd meg a könyvtárunkat!
	2015. 10.29.12.00	Őszi kézműves foglalkozás, társasozás
	2015. 12.05.14.00	Mikulás-ház vidám programjai



## **Szakmai munka:**

A **dokumentum-beszerzéshez** az Új Könyvek állománygyarapítási tanácsadó alapján a kollégák negyedévenként könyv-ajánlójegyzéket, az év során egy alkalommal CD-hangoskönyv és DVD filmajánló jegyzéket állítottak össze és küldtek meg a települési könyvtárosnak. A válogatott lista a könyvtárakba beszerzésre érdemes műveket tartalmazta. A határidőre visszaküldött, kitöltött jegyzékeket ellenőrzést követően az egyik feldolgozó könyvtáros kolléga rendelte meg. A beérkezett dokumentumokat átvették, érkeztették. Valamennyi kiadványt ellátták a Vörösmarty Mihály Könyvtár bélyegzőjével, a települési bélyegzővel, elkészítették a formai és tartalmi feltárást a Textlib integrált könyvtári rendszerben, egyedi leltárkönyvben rögzítették és leltári számot adtak a dokumentumoknak. A statisztikai adatszolgáltatás és az értékleltár érdekében csoportos leltárkönyvi nyilvántartást is vezettek. A raktári cédulákat általában készen kapták a Könyvtárellátótól, ennek hiányában kinyomtatták, lesorolták. Minden dokumentumot zöld háttérű külső jelzettel és vonalkóddal láttak el, a könyvek gerinceit védőfóliával borították. Könyvsarkot ragasztottak a nem Kellótól érkező kiadványokba. A kiszállítás előtt elkészítették az átadás-átvételi jegyzőkönyveket, melyeket dobozoláskor a csomaghoz tűztek. Folyamatosan rendelték a munkavégzéshez szükséges bélyegzőket, könyvtári cédulákat, vonalkódokat, fóliákat. A 64 település dokumentumainak folyamatos feldolgozása rendkívüli szervező és áttekintő képességet, munkát igényelt, ezért a munkák külön területenkénti ütemezés szerint történtek.

**Folyóirat-rendelés** év végén egy alkalommal történt, mivel az éves előfizetéssel jelentős kedvezményt lehet elérni. A szolgáltató hely tárgyévre megkapta az igényelt lapokat, valamint (az összes többi szolgáltató helyhez hasonlóan) a Könyvtári Levelező/Lap című szakmai havilapot, melyből a települési könyvtárosnak lehetősége volt tájékozódni a szakmai eseményekről, ötletre tehetett szert és láthatta az ország más területén zajló tartalmas és szerteágazó könyvtári munka sajátosságait.

## **Könyvtári rendezvények**

A könyvtárban a kötelező évi 4 rendezvény került megtartásra. A megyei könyvtár rendezvényszervező kollégája ajánlójegyzéket küldött, majd a választott programokat a kért időpontokra leszervezte. A programok népszerűsítése és a rendezvények dokumentálása (fényképek és a résztvevők számának megküldése) a helyi kolléga feladata volt. **Minden korosztálynak** sikerült rendezvényt tartani. **Csatlakozott országos rendezvénysorozathoz is, de célszerű lenne az év során arányosan megtartani a rendezvényeket.**

**Az eszközbeszerzést** az év során egyszer, az igények beérkezése és felmérése után végezte az ellátó könyvtár. A beszerzések a szolgáltatások színvonalának emelését szolgálják. A megvásárolt eszközök a Vörösmarty Mihály Könyvtár leltárába kerültek. Az érvényes szabályzatoknak eleget téve három helyről történt az ajánlatkérés, ami az egyik könyvtári rendszergazda feladata volt. Az átvételi iratok elkészültek.

**Az igények összesítése, valamint az infrastruktúra alapján elkészülő fontossági sorrend határozza meg a beszerzéseket.**

Munkalátogatásra az év folyamán nem került sor a kollégák részéről. Előző évben megtörtént az állomány selejtezése. **Összesen 3.126 db dokumentumból válogathatnak jelen pillanatban az olvasók.**

Statisztika	2014	2015
Regisztrált használó	37	70
14 éven aluliak	14	23
Személyes (helybeni) használat összesen	60	579
14 éven aluliak	0	102
Kölcsönzött dokumentum (db)	114	311
14 éven aluliak	39	216

Az elmúlt két év statisztikai adatait összehasonlítva megállapítható, hogy a **forgalmi adatok minden területen jelentősen növekedtek. Ezen belül kiemelendő a gyermekolvasók és a kölcsönzött dokumentumok számának nagyarányú növekedése.**

**Pozitív előrelépés tapasztalható a könyvtári ellátásban.** Törekedni kell a könyvtár szolgáltatásainak népszerűsítésére a jövőben is, hogy ez a tendencia tartós maradjon.

### **Tervek 2016 évre:**

Hosszú távú elképzelés, hogy a könyvtár állománya a TextLib integrált könyvtári rendszerbe kerüljön át. Az időközben kiadott KSZR ajánlás alapján szükséges a könyvtári ellátást és a hozzá fűződő szolgáltatásokat fejleszteni. A megyei könyvtár valamennyi szolgáltató helyét szeretné egységes arculati elemekkel ellátni, és mindenkinek vonzó környezetet biztosítani: egységes bútorzat, felkészült könyvtáros.

Kiscsoportos KSZR továbbképzést terveznek a megyei könyvtár kollégái a teljesen más szakmai területről érkező, eltérő iskolai végzettséggel, informatikai tudással rendelkező települési kollégáknak.

Terveik szerint tovább folytatják az igényfelméréseket és az elégedettségvizsgálatot a szolgáltatások minél pontosabb tervezhetőségéért kérdőíves formában.

Elsődleges cél, hogy minél több kiadvánnyal gyarapodjon a könyvtár.

### **Megállapítások:**

**Sárszentágota 2013-tól tagja a KSZR-nek,** szervezetten és eredményesen gyarapodik a könyvtár. Lehetővé vált, hogy egy országos rendszer részeként biztosítva legyen a működése.

A Vörösmarty Mihály Könyvtár alapvető küldetésének tekinti, hogy a településeken élők minél nagyobb számban használják a könyvtári rendszert, aminek helyi közösségépítő szerepe van, és biztosítja az egyenlő esélyt az egyén és a település számára.

Köszönjük az együttműködést!

Székesfehérvár, 2016. 05.17.



*Vasné B. B. Biborka*  
Vasné Borsos Beáta Bíborka  
igazgató



## A Fejér megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer főbb adatai számokban

## Könyvtárhasználat a szolgáltató helyeken

Település	Lakónépessége	Olvasók száma összesen							Ebből 14 éven aluliak száma			
		Regisztrált használók	Személyes használat	Az összesből Internet használat	Telefon, fax, e-mail	OPAC, honlap	Kölcsönzött dokumentumok	Helyben használt dokumentumok	Regisztrált használók	Személyes használat	Kölcsönzött dokumentumok	Helyben használt dokumentumok
<b>Összesen (64)</b>	<b>112 110</b>	<b>9 393</b>	<b>58 909</b>	<b>17590</b>	<b>2 947</b>	<b>3 336</b>	<b>10 0719</b>	<b>43 085</b>	<b>3 285</b>	<b>30 457</b>	<b>37 752</b>	<b>23 155</b>
1-500 lakosú településen (2)	679	74	443	75	0	0	950	432	22	171	470	118
501 - 1000 lakosú településen (17)	13 607	1 190	4 086	796	60	0	7 680	4 815	405	2 026	3 079	2 016
1001 - 1500 lakosú településen (13)	16 914	1 222	7 938	1 149	116	0	8 308	11 187	644	4770	4713	7353
1501 - 5000 lakosú településen (32)	80 910	6 907	46 442	15 570	2771	3336	84 731	26 651	2 214	23 490	29 331	13 668

## Rendezvények

A program típusa, mely a KSZR szolgáltató könyvtár szervezésében valósult meg	Szám adatok	
	lebonyolított programok száma	résztevők száma összesen (fő)
Vetélkedők, versenyek	54	2 066
Könyvtárbemutató	16	339
Tanítási óra iskolai csoportoknak	3	198
Könyvtári óra iskolai csoportoknak	37	735
Játékos tevékenység	51	1 465
Tanfolyam, tréning	11	110
Előadás, konferencia	87	2 558
Kiállítás	23	1 075
Könyvbemutató	14	378
Műsoros, szórakoztató rendezvény	40	3 161
Hangverseny	4	396
Filmvetítés	21	381
Használóképzés	43	986
Digitális kompetenciafejlesztés	26	682
Egyéb	70	2 871
<b>Összesen</b>	<b>500</b>	<b>17 401</b>

## Humán erőforrás adatok

Személyi feltételek a kistelepüléseken																	
Település	Lakónépessége	Nyitvatartási		Könyvtárbusz nyitvatartási		A szolgáltató helyen dolgozó kollégák											
		napok száma hetente átlagolva	órák száma hetente átlagolva	napok száma kéthetente átlagolva	órák száma kéthetente átlagolva	főfoglalkozású közalkalmazotti jogviszonyban összesen	főfoglalkozású közalkalmazotti jogviszonyban átlagolva (fő/települések száma)	részmunkaidős közalkalmazotti jogviszonyban összesen	részmunkaidős közalkalmazotti jogviszonyban átlagolva (fő/települések száma)	megbízási díjas összesen	megbízási díjas átlagolva (fő/települések száma)	közcélú, közhasznú foglalkoztatott összesen (fő)	közcélú, közhasznú foglalkoztatott (fő/települések száma)	önkéntes összesen	önkéntes átlagolva (fő/települések száma)	képessége megfelelni a jogszabályi előírásainak (%) <sup>1</sup> átlagolva	
Összesen (64)	112 110	4,7	14,3	0	0	6	0,1	21	0,33	17	0,27	12	0,19	16	0,25	86	
1-500 lakosú települése n (2)	679	3	9	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	100	
501 - 1000 lakosú települése n (17)	13 607	3,5	15,6	0	0	0	0	3	0,18	3	0,18	2	0,12	12	0,7	94	
1001 - 1500 lakosú települése n (13)	16 914	3,77	14,7	0	0	1	0,08	5	0,38	2	0,15	6	0,46	4	0,3	100	
1501 - 5000 lakosú települése n (32)	80 910	4,2	18	0	0	5	0,16	12	0,4	12	0,4	4	0,13	0	0	50	

### Főbb adatok az elégedettségmérésből

<sup>1</sup> Az emberi erőforrások minisztere 39/2013. (V. 31.) EMMI rendelete a Könyvtárrellátási Szolgáltató Rendszer működéséről

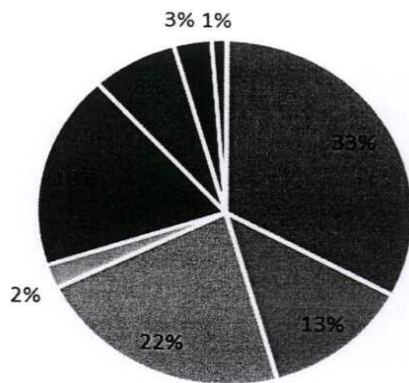
5. § (1) g) a szolgáltató helyen a kistelepülési önkormányzat

ga) 1500 fő alatti lakosság számú kistelepülésen legalább érettségivel,

gb) 1500–2500 fő közötti lakosság számú kistelepülésen középfokú szakirányú végzettséggel,

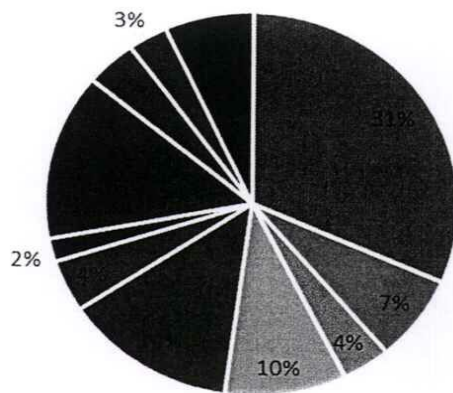
gc) 2500 fő feletti lakosság számú kistelepülésen közalkalmazotti jogviszonyban, felsőfokú végzettséggel és könyvtáros szakképzettséggel rendelkező személyt foglalkoztat.

Honnan jut hozzá az Ön számára fontos információkhoz?  
(több válasz is adható)



- Internetről
- Otthoni könyvekvől, folyóiratokból
- A községi könyvtár állományából
- Más könyvtárakból
- Televízióból, rádióból
- Kollégáktól, ismerősöktől

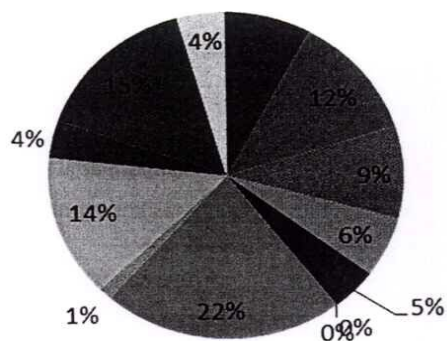
Mely szolgáltatások miatt keresi fel a községi könyvtárat?  
(több válasz is adható)



- Könyvek kölcsönzése
- Folyóiratok kölcsönzése, használata
- Könyvtárközi kölcsönzés
- Helyben olvasás
- Rendezvények
- Irodai szolgáltatások (pl.: fénymásolás, nyomtatás stb.)
- Tanfolyam, foglalkozás, szakkör
- Beszélgetés a könyvtárossal

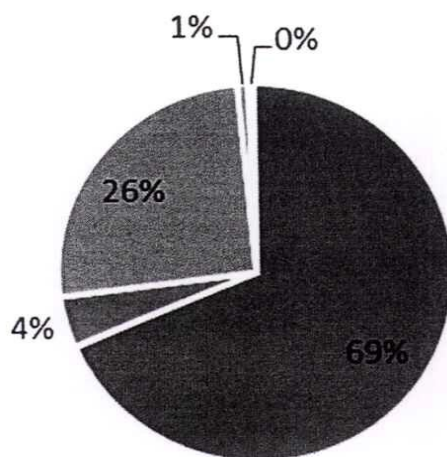


**Mi az oka, ha nem teljesen elégedett?  
(több válasz is adható)**



- Barátságatlan a könyvtár helyisége
- Nem megfelelő az Internet-szolgáltatás
- Nem megfelelő a világítás
- A könyvtár nyitvatartási ideje
- A könyvek állapota
- A könyvtáros segítőkészsége
- A könyvtáros hozzáértése
- Ritkán vannak új könyvek
- Nincsenek folyóiratok

**Mennyire elégedett Ön a könyvtári  
rendezvények színvonalával?**



- Nagyon elégedett vagyok
- Kevésbé vagyok elégedett
- Még nem vettem részt könyvtári rendezvényen
- Többnyire nem vagyok elégedett